

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

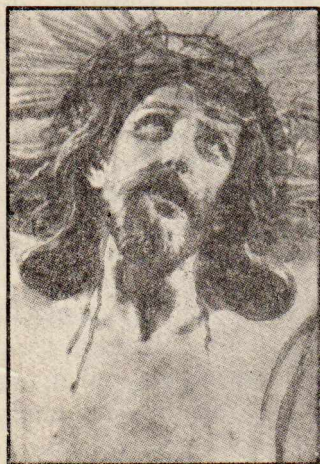

VOL. 11. ÉVFOLYAM

1943. OKTÓBER

6. SZÁM

Mélyebbre...

Hadtesteink egyre mélyebbren vólnak be az ellenség hadi területeire Néha-néha már ujjongni szeretnénk, mert azt gondoljuk, hogy a sikeres hadművelet talán már egészen közel hozza a világot a türelmetlenül vágyott békéhez. Nagyjaink azonban újból és újból figyelmeztetnek arra, hogy bele ne esünk a könnyelmű és az elbizakodás veszélyes sodrába, mert nagy munka vár még mindannyiunkra. S ha valaki csakugyan beletekint abba a szörnyűsleges bonyodalomba, amelyikben élünk, az tudja, hogy még nagyon sok utat kell megtisztítanunk s nagyon sok hajót felépítenünk, ha azt akarjuk, hogy azok elvezessenek és elvigyenek az Istentől kirendelt megfelelő helyre.

Sok ember elhesegeti magától a mélyebb gondolkodást, mint az orra alá szállott füstöt, de igen kevés esetben gondol arra, hogy utánna kellene nézni annak, hogy nem-e a saját háza fogott tüzet s onnan jön a fojtó füst. Azt gondolják sokan, hogy a nemzet vagy a népek jövője az csak néhány ember kénye kedvétől, jó vagy rossz hangulatá-

tól függ. Pedig a világtörténetet igazában mégis csak az a sok millió ember csinálja, akik úgy, mint te vagy én, névtelen szürkeségben morzsolgatjuk le az életünket. Az a tény, hogy egyes emberek lesznek a tömeg gondolkodásának a szószólói, az nem változtatja meg az igazságot.

Azok a szerencsétlen emberek, akik Európát és az egész világot lángbaborították, nem jutottak volna sehová, ha az emberek ellent állottak volna elgondolásaiknak. A legtöbbben azonban vagy nem gondolkoztak vagy azt mondták, hogy az az ember fejezi ki a mi gondolatunkat, azért hát követjük.

Emlékszem azokra az idökre, amikor ifju emberek szajkó módjára ismételtették azokat a jelszavakat, amit a pogány nemzeti szocializmus szült. Nem használt nekik az sem, amikor rámutattunk a keresztyénség államalkotó, nemzetépítő eredményeire. Vakon követték az új szavak hamis apostolait s talán csak most ébrednek és térnek magukhoz, amikor fejük véresen ütözik bele a mélyebb igazságok örök törvényeibe.

De vajjon nem fenyeget e bennünket is egy hasonló veszedelem. Nemzetünk "disze s virága" véres csatákat vív s milliók élete a halállal néz farkas szemet, akkor mi nem mondhatjuk behunytt szemmel, gondolkodás nélkül; majd csak lesz valahogy. Azok a fiuk haza jönnek, sokan csonkán-bonkán, sokan betegen és soknak csak a hősi emléke, de mind számon kéri tölünk: mit csináltatok? Belenéztek-e az élet mélyebb kérdéseibe, a jövő kivezető útját kerestétek-e?

Tettetek-e valamit, változtattatok-e az eddigi könnyelműségen, tudjátok-e, hogy miben hisztek és hogy merre akartok haladni?

Ha sokan is vannak, akik még mindig csak a felületes élet könnyelmű utjait járják, nekünk keresztyéneknek mélyebbren kell nézünk. Ott a mélyen megtaláljuk az okát annak, hogy miért kerültünk oda, ahol most vagyunk. Ott a mélyen felismerjük, hogy vannak, isteni törvények, amelyeket be kell tartanunk. Mélyebb hit, mélyebbren hajló engedelmesség vihet csak el bennünket, a mélyebb értelmű emberi élethez.

Bennünket nem az érdekel, hogy mennyi felszínes örömet tudunk kihalászni mások véres küzdelmei közepette, hanem az, hogy milyen mélyre tudunk beleilleszkedni abba a hármass irányu köteleességbe, amelyik Istennel szemben, embertársainkkal és önmagunkkal szemben kötelez.

Keresztyén ember, ereszkedj mélyebbren, a legelső lépcsőfok az lesz, amikor megtanulsz térdre hullani Isten előtt.

(Brachna)

* * *

"A ma emberének kapzsiságát, csupán az egyházak nagy befolyása lesz képes megfékezni." (Franklin D. Roosevelt.)

* * *

Semmi oly biztosan nem öl meg egy nemes mozgalmat, mint közönyösség.

* * *

Nem az a gazdag kinek sok pénze van, hanem az aki megelégedett.

* * *

A jó mag, amit a gyermek szívébe elvetünk, hozza a leggazdagabb gyümölcsöt a föld és az ég részére.

EGY MATRÓZ LEVELE LELKIPASZTORÁHOZ

Kelt 1943, szeptember 28
Great Lakes, Ill.,

Kedves Tisztelendő Ur!

Levelét megkaptam és örvendtem hallani önről. Elhíheti, hogy minden este imádkozok. Igen, tisztelendő ur, minden áldott este! Most hiszek igazán az Isten csodáiban. Meggyőződéssel mondom, mert láttam az Ur munkáját. Itt van egy példa, hogy Isten felel az imádság kérő szavára. Uszni mentünk egy reggel és előtte való este imámban kértem a jó Istent, hogy tegyen bátorrá és ne féljek a nagy víztől. A nagy víztől mindig nagyon féltem. Másnap reggel, mikor a vízhez értem, minden félelem elmúlt tőlem. Isten meghallgatta kérésemet, elvette szívemből a félelmet. Még azt is megtanultam, hogy hogyan kell a víz színén feküdni mozdulatlanul.

Akármit is kérek Istentől, Ő meghallgat engemet. Lehet, hogy nem egyszerre, de idővel megfelel nekem. S ezt tiszta és erős hittel mondom. Buzgón imádkozom az édesanyámért, az édesapámért és minden rokonomért. Nem szünöm az Istentől kérni, hogy őket megáldja és tegye őket boldoggá. Van olyan nap, amikor nem kapok levelet és olyankor imádkozom Istenhez, hogy a másnapi posta hozzon hírt kedveseimről és még eddig mindig meghallgatott az Isten!

Igen. Én láttam Istennek munkáját. Tudom, hogy Ő soha engem el nem hagy. De azt is megtanultam, hogy én se hagyhatom el Őt. Igen hálás lennék tisztelendő urnak, ha megmondaná édesanyámnak, hogy irtam Önnek.

Minden vasárnap megyek itt templomba és vasárnap délutánonként elolvasok egy-két imádságot, abból a kedves imakönyvből, amit a Luther Liga adományozott nekem. Olyan jóleső érzés tölti el egész belsőmet, mikor imádkozom. Vannak dolgok, amiket nem tudok megmagyarázni, de azt tudom, hogy a jó Isten felel az imámra.

Most már zárom soraimat, de kérem tisztelendő ur, higgye el mind igaz az, amit leírok. Remé-

lem, hogy rövidesen látni fogom és addig is Isten áldja meg Önt is, kedves Templomunkat is és adja a jó Isten, hogy telve legyen a templomunk minden vasárnap.

Tudja tisztelendő ur, ha mindenki menne templomba, akkor én nem lennék ebben a háboruban, de a többi fiu se. Nem lenne a népek közt akkor háboru, amiben benne lehetne lenni! A Navy-ben minden fiu éppen ezt hiszi, amit én! Köszönöm mégegyszer kedves levelét és ígérem, hogy közel maradok Istenhez minden időben.

Egy "érdemtelen" keresztény
.. *Mozes Albert Raymond*
United States Navy

U. i. Olvassa el tisztelendő ur ezt a levelet a templomban, hátha közelebb hozza majd a gyülekezet tagjai közül is némelyiket az Istenhez, a menyeyi Atyához.

MEGJEGYZÉS: Ezt a fenti levelet szósz szerint fordítottam le magyar nyelvre, hogy egy igen érdemes, de magát "érdemtelennek" nevező ifju kereszténytől tanulhassunk.

Leffler Andor, lelkész.

GONDOLALOK AZ IMÁDSÁGRÓL.

Az ember, aki csendes órát tartva, imádkozik, hasonlatos a hajókapitányhoz, aki helyére állította az öröket — nyugodtan aludhat.

Az imádság legyen reggeled kulcsa s éjszakád lakatja. Ne csak te beszélj Istenhez, hallgasd meg azt is, amit Ő akar neked mondani.

Kedvesem — nehéz időkben járj az Isten Házába... Testvéreiddel ne csak magadért, hanem embertársaidért is imádkozzál.

(Turcsányi)

* * *

Jézus megbízható embereket keres arra, hogy az evangéliumot hirdessék és az Ő nyáját legeltessék.

* * *

Három tulajdonság vezet sikerre — törekvés, bizakodás és határozottság.

* * *

Jézus azért jött, hogy minden embert megmentsen és az ő hívó szava átöleli az egész világot.

EGY TANULSÁGOS LÁTOGATÁS.

Egy csoport new yorki ifju tett a minap látogatást az Egyetemesek Egyház központi hivatalában. Meglátogatták Dr. Knubel elnököt és Dr. Greever titkárt, akiktől a következő kérdést kérdezték — "Mivel szolgálhatjuk mi az Egyházat?"

Ez a két egyházi hivatalnok felvilágosította az ifjakat, hogy az Egyesült Államokban él 120.000.000 (százszusz millió) ember és ezek közül 60.000.000 (hatvan millió) jár csupán templomba vagy vasárnapi iskolába. Ennek hallatára az ifjak elhatározták, hogy mind-egyiküknek nem kevesebb, mint egy lelket kell az Istenhez vezetni, ha a maguk feladatát elvégeznék és az Állam pogány felét Istenhez vezetnék.

Az ifjak azt is megtanulták, hogy az összes misszió területek közül legnagyobb az, ami a nagy amerikai városokban van, ahol több egyházon kívüli ember él, mint bárhol másutt a keresztény világon.

Az ifjak azt is megtanulták, hogy az a tiz-tíz cent, amit hétről-hétre elvisznek az Ur házába nagyon sokáig munkálkodik az Isten országában még akkor is, mikor már a mozira, vagy "ice cream"-re költött pénzt régen elfeledték.

Végül az ifjak a következő bibliai idézetet irták fel maguknak — "Azért akár eszek, akár iszok, akármit cselekszek, mindent az Isten dicsőségére miveljek." (I. Kor. 10, 31).

Erről a látogatásról az ifjak beszámoltak a Vasárnapi Iskolájukban. A látogatás eredményeként az ifjak egyházukról, gyülekezetükről kezdtek beszélni másoknak. Egy egész délutánt töltöttek el az egyház irodájában, ahol sokszorosítottak egy kis nyomtatványt, mely információt adott az istentiszteletek és gyűlések idejéről. Aztán beosztották maguk között a szomszédos utcákat és házról házra kiosztották ezeket az iratokat.

Ily módon több ifjut sikerült Istenhez vezetni, aki nem járt aze-lőtt templomba és vasárnapi iskolába. Sőt felnöttek is akadtak.

LUTHER MÁRTON

ÉLETTÖRTÉNETE

“A HITVALLÓ”.

(Folytatás.)

V. Károly császár 1521-ben Wormsba birodalmi gyűlést hívott egybe, amelynek tárgyszorozatán ott szerepelt Luther immár országos ügyévé vált mozgalmának elintézése is. A birodalmi gyűlésre Luther is megkapta a teljes biztonságot ígérő idézést. Barátai az ugyancsak császári biztonság-ígéret ellenére megégetett Husz János példájára hivatkozva, mindenáron vissza akarták tartani a wormsi uttól. De Luther igaza biztos tudatában, lelkében Istenbe vetett hittel indult el a nagy utra, amely falvakon és városokon keresztül valóságos diadalut volt. A város kapuinál aggódó wormsi barátai még egyszer visszatérésre akarták bírni.

De Luther azt mondta: “Ha annyi ördög volna is Wormsben, mint zindely a háztetőn, akkor is bemennék.” Április 17.-én folyt le a történelmi jelentőségű kihallgatás. Luthert mindenáron tanai visszavonására akarták bírni. Ő pedig kijelentette, hogy erre csak akkor hajlandó, ha a szentírásból győzik meg tanai helytelenségéről.

“Itt állok, másképp nem tehetek, Isten engem úgy segítjen”, — fejezte be hatalmas beszédét. Ha Luther ebben a történelmi pillanatban gyengének bizonyult volna, akkor legszebb virágjában pusztult volna el a reformáció szent ügye. Áldjuk az Istent, hogy a wormsi birodalmi gyűlésen, a császár, hercegek, kevély hatalmasok és bíboros főpapok félelmetes gyűrűjében is erőt adott a hősi megállásra.

Worms után csak egy következhetett: a birodalmi átok, amelyett Luther ellenségeinek sikerült a császártól kieszközölni és amely Luthert a törvény védelme alól kivonta. A kiátkozott reformátort azonban Bölcs Frigyes szász választófejedelem biztonságba helyezte wartburgi várába, ahol Luther, György lovag néven 10 hónapot töltött a bibliafordítás rendkívül fontos munkájában. Amikor azonban Wittenbergben bizonyos szélsőséges elemek veszélyeztetni kezdték a reformáció szent ügyét otthagya a biztonságos sziklafészket, megjelent Wittenbergben rendet teremteni, nagy örömeire hiveinek, kik elveszetteként már régen el-siratták.

1525 június 13-án volt az esküvője Bóra Katalinnal, kivel élete végéig boldog családi életet élt. 1525-ben volt az a sajnálatos parasztlázadás is, amelyet a reformáció örve alatt megtévelyedett hamispróféták szitottak fel s amellyel kapcsolatban Luther oly bölcsen meg tudta akadályozni, hogy az evangélium ügyét politikai tömegmozgalom prédájává tegyék.

Ugyanilyen bölcseséggel és a megismert igazsághoz való állhatatos ragaszkodással tudta megvédeni az 1529-i marburgi tanácskozáson a reformációt az urvacsora szentségének Zwingli-féle kiüresítésétől is. 1529-ben volt a speyeri országgyűlés is, amelyen az evangélikusok tiltakoztak a lelkiismereti szabadság megsértése ellen és hitvallást tettek evangéliumi hitükről. 1530-ban pedig az ágostai birodalmi gyűlésen felolvasták azt az ágostai hitvallást, mely a biblián alapuló evangélikus tannak rövid foglatatát adja s amelynek alapján áll mindmáig egyházunk. Közben Luther irodalmi munkássága s egyéb építő tevékenysége folytán egyre jobban megerősödött belülről is az evangélikus egyház. Igaz, hogy egyre jobban fenekedett az ellenség is s Luther halála után hamarosan kitört a vallásháború.

Luther emberfeletti munkától elgyötört szervezetét 40 éves kora után többféle betegség támadta meg (gyomorbad, idegkimerülés, vesebetegség, reuma, derékfájás, makacs torokgyulladás, aranyér, fül-, fej-, fogfájás) s attól fogva ugyyszólván sohasem volt egészséges.

De békességgel hordozta keresztjét. Nyugodtan várta, míg az aratás Ura hazahívja majd a szolgálatból. Sőt asztali beszélőiben gyakran kijelentette, hogy vágyódik a halál után. Kész volt bármikor a vértanuságra is. Mosolyogva olvasta azt az olasznyelvű iratot, mely halálhírét költötte. Nemsokkal halála előtt ezt mondotta: “Ez a világ megelégtelt engem, én is megelégteltem a világot, könnyen fogunk megválni egymástól, miként a vándor is szívesen hagyja ott a vendégfogadót.”

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

Official Religious Monthly of the Hungarian Lutheran Churches of America

Az amerikai magyar ág. hitv. egyházak hivatalos lapja

PUBLISHER — Rev. Andor M. Leffler — KIADÓ

Office of Publication: — Kiadóhivatal:

2836 East Boulevard, Cleveland, Ohio

Editors: — Szerkesztők:

Rev. Gábor Brachna, 1900 West 28th Street, Cleveland, Ohio

Rev. F. W. Rettmann, 161 Hazelwood Ave., Pittsburgh, Pa.

Rev. A. M. Leffler, 2836 East Boulevard, Cleveland, Ohio

Minden cikk, közlemény, valamint minden előfizetés, reklamáció és megrendelés a kiadóhoz küldendő.

Published under the supervision of the Board of American Missions of the United Lutheran Church of America, 39 East 35th St., New York, N. Y

Subscription price One Dollar annually.

Előfizetési díj évi egy dollár.

PRINTED
IN
U.S.A.

PRINTED
IN
U.S.A.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI

Katonafiaink szinte kivétel nélkül mindnyájan az élő hitnek szép jeleit tesszük és bizony sok esetben megszégyenítettek minket, akik itthon minden veszedelemtől távol, oly hamar elfeledkezünk a jó Istenről. Szép dolog lenne, ha azokat a leveleket, melyekben katonafiaink hitet tesznek Istenről e lap hasábjában, ha csak vázlatosan is, megörökíthetnénk. Ezért szeretettel kéri a kiadóhivatal azokat a szülőket, akiknek ilyen tartalmu levél van a birtokában, hogy azt a kiadóhivatalba eljuttatni szivesek legyenek. Abban az esetben, ha nem akarnák a szülők, hogy a levél személyi vonatkozásai idegen kézbe kerüljenek, másolják le azokat a részeket, melyekről gondolják, hogy a fiak élő hitéről tesznek bizonyosságot. Ha a levél angolul van, az se baj, mert majd veszünk fáradságot arra, hogy azt lefordítsuk magyar nyelvre. A mai számban közlünk egy levelet, melyet a lelkipásztorának irt egy ifju tengerész.

Olvasóinkat kérjük, hogy előfizetéseiknek tegyenek eleget. Ne várjuk a mai háborus körülmények közt azt, hogy a lap képviselői bennünket személyesen felkeressenek. Mindenkinek be kell látni a közlekedési nehézségeket. Előfizetésünket küldjük be, vagy az egyházi képviselőknél, vagy egyenesen a kiadóhivatalba. Az Erős Várra előfizetéseket lehet eszközölni a következő helyeken:

BETHLEHEM, PA. Dr. Stiegler Ernő, 621 East Fourth Str. Nt. Ormay János, 939 East Fourth Str.

BUFFALO, N. Y. Nt. Papp János László, 1037 Grant Str.

CALDWELL, N. J. Nt. Pölöskey Sándor, 60 Roseland Ave.

CLEVELAND, OHIO Kiadóhivatal, 2836 East Boulevard. Nt. Brachna Gábor, 1900 West 28th Str. Bors Károly, 12603 Soika Avenue.

DETROIT, MICH. Gallovics Bálint, 7900 Burdeno Str.

LORAIN, OHIO Nt. Turcsányi Gyula, 1805 East 33rd Str. Szabó Györgyné, RFD 3, Elyria, Ohio.

NEW BRUNSWICK, N. J. Wallner Mihály, 6 Scott Str.

PERTH AMBOY, N. J. Dr. Wesselényi Miklós, 662 Amboy Ave.

PITTSBURGH, PA. Nt. Rettmann Farkas, 161 Hazelwood Ave.

WINDSOR, ONT. CANADA Nt. Markovics Pál, 868 Ellis Str. E.

ELŐFIZETÉSEK NYUGTÁZÁSA

LORAIN, OHIO (Szabó Györgyné révén) Sente Péter 1.00, Id. Kish Lajos 1.00, Csete Sándor 1.00, Kardos Eszter 2.00, Németh János 1.00 s Szabó Györgyné 1.00 dollár.

DETROIT, MICH. (Gallovics Bálint révén) László Sándor 1.00, Döbrentei Lajos 1.00, Mogor Ignác 1.00, Horváth János 2.00, Csapo Károlyné 1.00, Orbán Sándor 1.00 dollárt.

NEW BRUNSWICK, N. J. (Wallner Mihály révén) Mogor Imre 1.00, Kálmán Lajos 1.00, Körmendy Gábor 1.00, Farkas Lajos 1.00, Varga József 1.00, Cseh Gergely 1.00, Wallner Mihály 1.00, Szakács József 1.00, Gulyás Ferenc 1.00 Török Jánosné 1.00 dollárt.

CLEVELAND, OHIO W. S. (Nt. Brachna Gábor révén) Miss E. Vass 1.00, Shusster Pál 1.00, Fleisher Dávid 2.00, Papićs Ferencné 1.00, Persa A. 1.00 Nagy Ida 1.00 dollárt.

A KIADÓHIVATALBA FIZETTEK Bendes József 1.00, Rev. J. W. Dean, Kulpmont, Pa. 1.00, Ivánca József, Sharon, Pa. 2.00 dollárt.

A HADVEZÉR KIVÁNSÁGA.

“Most pedig, Uram, Atyánk vagy Te, mi sár vagyunk és Te a mi alkotónk, és kezéd munkája vagyunk mindnyájan” (Ézsaiás 64, 7.)

Duglas McArthur generális mondta: “Hivatásos katona vagyok és büszke vagyok erre a tényre de végtelenül sokkal büszkébb vagyok arra, hogy atya vagyok. A katona pusztit azért, hogy építsen; az atya csak épít, soha sem pusztit. Az egyiknek a kezében ott van a halál, a másikéban az élet. Ámbár a halál hadserege hatalmas, az élet hőse még annál is nagyobb.” Végül ezt tette hozzá:

“Az az óhajom, hogy a kisfiam emlékezzen reám nem a harcból, hanem a családi otthonból, hol velem együtt mondom a napi imádságunkat, hogy “Miatyánk, ki vagy a mennyekben”.

(J. William McCauley)

MELrose 3075—3076

BODNÁR A. LAJOS
TEMETKEZÉSI INTÉZET

3929 Lorain Avenue
Cleveland, Ohio

Lukács István
és Fia

TEMETÉS RENDEZŐK

Betegszállítás kórházba éjjelnappal díjmentesen.

12014 Buckeye Road
LONgacre 7524

2728 Woodhill Road
CEDar 0593

Cleveland, Ohio

Egyházi Hírek

BUFFALO, N. Y.

Lelkész Nt. Papp János László

AZ UR HÁZÁÉRT!

Ezzel a címmel indítottuk utnak azt a mozgalmakat, amelynek célja a templomunkon még mindig fennálló mintegy 3 ezer dollárnyi tartozás kifizetése. 1944-ben lesz 30 esztendő a gyülekezetünk és eredetileg az volt a tervünk, hogy ezt az összeget addigra összehozzuk. Most azonban úgy határoztuk el, hogy a gyűjtés munkáját még ebben az évben elvégezzük és a jövő évre hagyjuk a jubileum ünnepség munkáját.

Ujabbán a "mortgage" törlesztési alapra a következő adomány felajánlások folytak be: id. Szabó Imréné \$50.00, özv. Molnár Károlyné \$50, özv. Szenfner Sebestyenné és csal. \$25.00, Bacsó Györgyné 25.00, Lukács József gondnok és csal. \$50, K. Mózes Lajos pénztárnok 50.00, Szabó József presbiter 50,00, Taylor József 50,00. Ezenkívül mintegy \$600.00 korábban bejelentett adományjegyzés jutott hozzánk. Ezek szerint az első ezer dollár 50 dollár kivételével már együtt is van. Azt szeretnénk, ha karácsony szent ünnepéig az egész 3 ezer dollár együtt lenne.

Ezúton is felhívjuk híveinket, hogy a dományaikat jelentsék be a lelkésznel, vagy a gondnoknál. Az így előjegyzett adományok részletekben is befizethető az egyház pénztárába. Most van az alkalmas idő arra, hogy nem beszéddel, hanem tettekkel bizonyítsuk azt, hogy szeretjük az Ur Szent Házát és azért minden tőlünk telhetőt meg is teszünk. Legyen a mi egyházunk az első, amelyik teljesen kifizeti templomi adósságát. Fel tehát a nemes munkára és az áldozatkészség ékes bizonyítására!

Ujabb adomány: Horvath Sándor \$15.00, Tüskés Erzsébet 25.00, id. Németh Sándor 15.00, Galló János 1.00, Gyulovics Jánosné 10.00, Fullajtár János 5.00, Balogh Mihályné 5.00, Evangélikus Magyar Kézimunkakör 50.00.

Ime megindult a nemes verseny, hogy mindenki áldozatkészségével bizonyítsa azon hő óhaját, hogy templomunk mielőbb mentesüljön minden adósságtól. Mint irtuk szeretnénk, ha Karácsony szent ünnepére minden adomány együtt lenne.

Ezentul csakis a készpénzben befizetett adományokról adunk hírt. Felkérjük tehát azokat, akik a fenti célra adományt jegyeztek, hogy azt egészben, vagy részletekben kezdjék el befizetni az egyház pénztárába.

* * *

Senki nem lehet Krisztusnak szolgálója ha csak nem a szeretet az uralkodó erő a szívében.

BETHLEHEM, PA

Lelkész Nt. Ormay János

EGYHÁZUNK UJ FRESKÓI nagy fel-tünést keltenek város-szerte a művészi s egyházi körökben. Howland Garth, a Lehigh Egyetem szépművészeti tanára látogatta meg a multkorában temlomunkat, ahol több mint egy órát töltött és azzal távozott hogy a freskókról egy hosszabb tanulmányt fog írni, hogy azok megfelelő publicitást kapjanak. A freskókat a gyülekezet lelkészének művész fia Ormay János és felesége szül. LeMunyan Barbara kreálták.

SZABADSÁGOS katonai fiaink közül részt vettek istentiszteleteinken Beer Lajos főhadnagy, Hegedüs János és Puskás Sándor testvéreink.

PIKNIK MEGVÁLTÁS CIMÉN egyházunk pénztárába fizettek a következő testvérek — Beer Gyula és neje 10.00, Elek Vilmos 10.00, Mészáros István 5.00, Özv. Pethő Ferencné 5.00, Ploza Anna 1.00 dollárt. Kérjük hittestvéreinket, hogy mindenki tegye meg a köteleességét ezen a téren is az egyházzal szemben.

TEMETÉS. Szeptember 6-án temettük el nagy részvét mellett Grskovics Ferencné. szül. Licskó Anna testvérnőnk, aki 1914-ben jött Amerikába a Komárom megyei Oroszlány községből. Béke poraira!

ESKÜVŐ. Szeptember 11-én esküdtek egymásnak örök hűséget templomunkban Szabó Ferenc (Bridgeport, Conn.) és Pektor Etel hittestvéreink. Isten gazdag áldása kísérje a házasságot.

DETROIT, MICH.

Lelkész Nt. Becker Jakab

TÁRSASÖSSZEJÖVETELT rendez a gyülekezet népe az egyház iskolatermében október 24-én, vasárnap, a délután és az este folyamán. Az alkalommal sorsolni is fogunk három darab 5.00 dolláros készpénz nyereményt, egy asztalterítőt és egy pár párnahajtat. A jegyek már elővételben kaphatók erre a sorsolásra

VASÁRNAPI ISKOLÁNK ismételten megnyitotta kapuit gyermekeink részére. A tanítás kompetens vezetés alatt minden vasárnap d. e. 9-től 10-ig van. Buzdítjuk a gyülekezet tagjait, hogy gyermekeiket pontosan küldjék vagy hozzák az iskolába.

IFJUSÁGI GYÜLEKEZETÜNK Nt. Zulauf ifjusági lelkészünk vezetése alatt mozgalmat indított, hogy a katonaságban szolgáló fiaink és leányaink részére karácsonyi csomagokat küldhessünk. A gyűjtés már folyamatban van és a gyülekezet tagjait ez uton is kérjük, hogy erre a nemes célra mindenki adományozzon szive diktálása szerint. Az adományokat Zu-

lauf lelkész urnak adják át.

ISTENTISZTELETEINK SORRENDJE a következő — Minden Vasárnap d. e. 9-től 10-ig Vasárnapi Iskola, 10-től 11-ig angol istentisztelet, 11-től 12-ig magyar istentisztelet. Gyülekezetünk tagjait buzditjuk az Isten Házának szorgalmas látogatására.

PITTSBURGH, PA.

Lelkész Nt. Rettmann Farkas

ADOMÁNYOK — Harminot éves nazsági evordulója alkalmával Halasz Jánosné McAesport, Pa.-ból, Isten dicsősegere 5.00 dollart adományozott. Isten gazdag áldását kérjük a Halasz házasparra. Kozma István ifju testvérünk katonai szolgálatra vonult be és ez alkalommal 2.00 dollárt adományozott az egyháznak. Mindnyájunk imádsága kísérje ennek és a többi ifjainknak az életét. id. Kunai Andrasné Isten kegyelméből megerte hatvanadik születésnapját. Ez alkalommal Isten iránti hálából az egyházra 2.00 dollárt adományozott.

URVACSORA OSZTÁS volt vasárnap október 3-án templomunkban, amikor is katonai fiainkkal egyidőben járult a gyülekezet népe az Ur Szent Vacsorájához. Az istentisztelet után havi gyűlés volt.

SZOKÁSOS BAZÁRUNKAT az idén az Oltár Egylet új keretek közt fogja megtartani. A Bazar csupán egy Háladási Vacsorából fog állani, amelyen 3 darab 25.00 dolláros War Bondot fogunk kisorsolni. Az Oltár Egylet tagjai azonban felkeresik a híveket adományok gyűjtésére az idén is. Legyünk buzgók az adakozásban.

LORAIN OHIO.

Lelkész Nt. Turcsányi Gyula.

SOROZATOS ISTENTISZTELETEKET tart a gyülekezeti lelkész "JÉZUS CSODÁI" főcímmel a vasárnap délelőtti istentiszteleteken. Gyülekezetünk tagjait buzditjuk a pontos templomlátogatásra. Istentisztelet magyar nyelven minden vasárnap d. e. 11-kor.

SZABADTÉRI ISTENTISZTELETET és családi kirándulást tartottunk július 25-én. Az izletes ebédet a Nőegylet tagjai készítették.

BETEG VOLT Szenté Péterné testvérnőnk, aki nehéz operáció után visszatért egészséggel ismét körünkben van.

OKTÓBER ELSŐ HETÉBEN Urvacso-ra osztás volt gyülekezetünkben azon alkalommal, hogy az egyetemes egyház vezetősége gondoskodott arról, hogy evangélikus katonafiaink a harcerekben és a táborokban szintén Urvacso-rát vehettek evangélikus szertartás szerint.

ÉVI KIMUTATÁST készítünk, amelyet

Németh János tanácsosunk fog széthorvanni a tagoknak október havában.

BAZÁR MEGVÁLTÁS. Bazár helyett az idén gyülekezetünk egy nagyszabású társas vacsorát fog tartani november utolsó vasárnapján. Posta útján a híveknek könyvecskéket fogunk szétosztani és azok megváltását kérjük.
Pittsburgh

CLEVELAND ELSŐ EGYHÁZ

Lelkész Nt. Leffler M. Andor

EGYETEMES EGYHÁZI CÉLOKRA gyűjtött a gyülekezet szeptember havában. Egyházközségi közgyűlésünk határozata értelmében a szeptemberi heti borítékok közé egy külön boríték lett elhelyezve erre a célra. A gyűjtés még nem fejeződött be, de már is előre látható, hogy a májusban eszközölt gyűjtéssel együtt, az idén már szép adományt tesz a gyülekezet ezekre az egyetemesek célokra is.

VASÁRNAPI ISKOLÁNK szeptember második vasárnapján nyitotta meg kapuit és október első vasárnapján tartotta a "Promotin Day"-t. Az új iskola év elé nagy reményekkel néz az egyházközség. A szeptemberi tanítói gyűlés Rakityán Ilonkát pénztárnoknak és Papp Irmát jegyzőnek nevezte ki. Új tanítóknak lettek kinevezve a lelkész által a következők — Papp Irma, Bach György, Dono Mildred, Kish Dorothy, Kroneker Imréné, Babinyecz Erzsébet. A múlt évi tanítók közül Császár Ferenc távozott el a katonasághoz.

LUTHER LIGÁNK október első vasárnapján Rally Dayt rendezett, amelyen szép számmal jelentek meg a tagok. A Liga egy háromfelvonásos színdarab le rendezését vette tervbe. A katonasághoz bevonult elnök helyébe Mihály Ernő lett megválasztva és a megüresedett pénztárnoki állásra Gorta Pál.

OLTÁR EGYLETÜNK szeptember utolsó vasárnapján egy kártya délutánt rendezett a hadi-anyak tiszteletére, akik nem csak tisztelet jegyet kaptak az összejövetelre, hanem egy nemzeti színben horgolt dísz-zsebkendőt is. Az ajándékokat Hildinger Walterné készítette és adományozta az Oltár Egyletnek. A Kártya Délután anyagi haszna 180 dollár volt.

LUTHER MÁRTON BETEGSEGÉLYZŐ EGYLETÜNK november 14-én tart egy Kártya Délutánt pénztára javára. Tekintettel arra, hogy az év folyamán ez

lesz az egyetlen ünnepély, amit az egylet tart, a tagok kéretnek a majd kiküldendő jegyek megvételére.

A **TELI SZÉNSZÜKSÉGLET** fedezésére a gyülekezet tanácsa egy Kártya Délután rendezését határozta el. A Kártya Délután október 24-én lesz megtartva és a jegyeket posta útján a gyülekezet már kiküldte a tagoknak, akiket arra kér, hogy azokat abban az esetben is megvásárolni szivesek legyenek, ha nem tudnának eljönni az ünnepségre.

EMLÉKADOMÁNY — Nt. Leffler Andor és neje egy Harangjátékot vásároltak és adományoztak a gyülekezetnek Nt. Leffler Andorné édes anyja, néhai Özv. Bolla Gáborné emlékére. "Ennek a harangjátéknak szép hangja" — mondta a lelkész avató beszédében — emlékeztessen minden földi halandót az ő legjobb barátjára ezen a földön — az édesanyjára."

CLEVELAND WEST

Lelkész Nt. Brachna Gábor

Adósság kifizetési kampányunk hivatalosan még mindig nem kezdődött meg, azonban legutóbbi kimutatásunk óta ismét jöttek be erre a célra nemes szívű és példát adó adományok, amelyet ez uton nyugtázunk: Moore János és neje, \$25.00, Körmeny István \$18.75, Sgt. Walther Pleasnick \$25.00, Tunisia, Afrikából, Veres István s neje \$25.00, özv. Huszty Lajosné \$10.00, Bella Mátyás és neje \$10.00, Kankula Sándorné és családja \$20.00, Timár Gyula és családja \$25.00, Mrs. Mary Priest \$10.00, Hegyi János \$15.00, Ihász József és családja \$20.00, Brachna Gábor s családja \$50.00, Szűcs János és neje \$25.00, özv. Gubics Jánosné \$25.00, Slezák Mihály és neje \$25.00, Bali Miklós és neje \$20.00 és Ponicki János és családja \$25.00.

Adósság levelünk elégetését November 28-án szeretnénk megtartani s nincs kétségünk aziránt, hogy hűvek szeretete és áldozatkészsége összeadja a szükséges összeget. Ez idő szerint gyülekezetünk összes adóssága a Missió Boardnál van és \$1800.00-t tesz ki. Kamatmentesen élvesztük ezt a segítyt és eredeti szerződésünk értelmében nem volna esedékes pár évig de úgy érezzük, hogy a kínáló alkalmat nem szabad elmulasztanunk és egyébként is mindannyiunknak vágya, hogy egyházközségünk tehermentesen álljon minél előbb. Keresztség szentségében részesítettük

Ősze Gyula és neje, született Mundorf Dorottya iu gyermekét, aki a keresztségben Terrance, Kimberly nevet kapta. Kereszt szülők lettek Mrs. Wm. E. Oliver és Ősze István Jr. Az édesapa Angliában teljesít katonai szolgálatot, mint őrmester. Legyen áldás a gyermek életén.

Katonai szolgálatra az elmúlt hónapban ismét többen vonultak be gyülekezetünk köréből. Névszerint: Kerekes István, Orosz Irénke, Szalay István, Fiedler Béla mind aktiv tagjai gyülekezetünknek. Most van készülöben Pál Miklós testvérünk is.

A jó Isten segítse meg őket nehéz munkájukban és hozza haza mindnyájukat épségben.

Oltáregyletünk Október 9-én és 10-én Vásárt rendezett, amelynek bevétele a nő testvérek kezelésében levő terem alapra lesz fordítva.

A **Nyugati Egyházmegyét** őszi konferencia megtartására meghívta egyházközségünk és minden valószínűség szerint a konferencia a mi adósságlevelünk elégetési idejére fog esni.

Szeptember 19-én Hűség Vasárnapot tartottunk. Ezzel a mult évben megkezdett szokást szeretnénk életben tartani, hogy így az őszi időben a gyülekezet minden tagja együtt kezhesse meg egyházi munkálkodást. Egyike a legkedvesebb vasárnapoknak, amikor mindenki örülhet egy szép templomi látogatásnak.

* * *

"Civilizációnk nem fejlődhet anyagilag, amíg nincs megváltva lelkieg." (Woodrow Wilson.)

* * *

"Részemre a vallás nagyon egyszerű dolog. Azt jelenti, hogy próbáljam teljes szívemmel, teljes lelkeimmel és teljes erőmmel cselekedni Isten akaratát" (Madame Chiang Kai-shek).

* * *

"A vallás több, mint csupán "tag" lenni egy egyházban. Valamit birni annyit jelent, hogy azt el kell osztani. Elosztani valamit annyit jelent, hogy azt megsokszorozzuk. Megtartani valamit magunknak annyit jelent, hogy azt elveszitsük mások részére."

* * *

"A nemzet ereje öntudatos valóságosságában rejlik." (Calvin Coolidge).

SZIVES MEGHÍVÁS.

A Clevelandi Első Gyülekezet kebelében működő Luther Márton Betegsegélyző és Templom Egylet tagjai sorába hívja Cleveland evangélikus népét.

Az Egylet gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján d. u. 3-kor, a 2830 East Boulevardi Evangélikus Iskolában.

Érdeklődőket szívesen látunk. Az egylet tagjai, vagy tisztségviselői is felvilágosítással szolgálnak.

PÉNTEK PÁL, elnök

SZÓKE SÁNDOR, jegyző

BAJOGH FERENC, pénztárnok

DOMBI LÁSZLÓ, titkár 2957 E. 115 St.

AMIKOR A SZIVÜNKET MEGFOGJA VALAMI . . .

Amit itt elmondok, egyszerű történet; egy katonának a szivéről szól. Templomunk udvarán láttam utoljára, pirospozsgásan, fiatalon az édesanyja karjaiban. Szabadságra jött haza váratlanul s itt lepte meg az édesanyját.

Azóta messze került. Egyszer Tunisiából, máskor Sziciliából és azóta bizonyonnyal Itáliából írja haza a leveleket. Az egyik levél tartalma bekerült a gyülekezetünk történetébe is. Így mondta el az édesanyja: Tisztelendő Ur, a fiának irtam, hogy templomunk adósságát szeretnének kifizetni az idén, s ő válaszában ezt a 25 dollárt küldte, hogy adjuk azt a törlesztésre, itt van hát, szolgálja ez a pénz Isten dicsőségét. . .

Jó Fiu, te talán most is kint alszol az olasz hegyek valamelyik kopár völgyében, talán álmaidat az ágyuk dörgése zavarja, talán már napok óta nem volt főt étel a szájadban, talán sebet is kapott már tested s mégis tudsz ilyen nemes áldozatot hozni. . . Jó fiu, az Isten áldjon meg téged és őrizzen meg....

Kedves Fiu, nagyon sokunkat megszügyenítettél, mert mi még mindig önzők vagyunk. . .

(Brachna)

A FIAIM ADJÁK. . .

25 dollár került megint az asztalomra, az egyik testvérünk hozta be ugyancsak az adósság kifizetésére. Szerényen, mentegetődzve adja át: Tisztelendő Ur, ezt tulajdonképpen a fiaim adják, mi öregek már nem tudunk dolgozni, de a gyermekeink.... azok sohasem fedleknek meg rólunk....

Isten aranykönyvébe valószínűleg ez az ajándék is beíródik. Szép sima betűkkel írja az egyik angyal: Ezek a szülők nagyon nehezen keresték a kenyerüket s négy gyermeket neveltek és abból kettő az adományozáskor katona....

Szülők, ne szégyeljétek azt, hogy gyermekeitek támogatnak, mert ti neveltétek őket, amit ők adnak az csak a hálának szerény virága, néhány kölcsön törlesztés abból, amit

ti adtatok.... Amikor ti erősek voltatok a kenyérkeresetre, ti terítettetek asztalt nekünk, a ti hajlékok volt a mi boldogságunk tanyája, nélkületek nem lettünk volna azzá, ami most vagyunk....

Isten tartson meg, jó szülők, sohá.... Gyermekek, titeket meg áldjon meg az Isten, amiért nem vagytok hálátlanok.

(Brachna)

A CIMZETT NEM FOGADTA EL

A "hittestvérek" soraiban akad olyan is, aki minden évben ösztől tavaszig napsütéses délre mehet teleni. Itthon volt, meglátogattam. Sok szép emlék tárgy tanuja a bőségnek és a sok utazgatásnak.

Beszélgetünk, hívom a templomba ...."Eh, oh, uhm, megeshetik...."

Aztán jöttek az ünnepek s elküldtem a meghívót: Krisztus megváltói munkájában érted is adta az életét.... Iyenko a keresztyén lelket a hála felhozza az Urnak hajlékába...." És a levél visszajött: A cimzett nem fogadta el."

De nehéz lesz sok embernek dolga, amikor Krisztus eljő itélni eleveneket és holtakat.

(Brachna)

* * *

"Mikor az első amerikai bevándorlók Plymoth Rock-nál 1620-ban partra szálltak, első dolguk volt Istennek hálát adni és imádkozni.

* * *

Krisztusnak követői és tanítványai iránt érzett legnagyobb szeretete sem nem védi meg őket se a nehéz munkától se a szidalmaktól.

Flowers by Wire Everywhere
ORBAN'S FLOWERS
 Producers and Retailers
 RA. 1500
 Greenhouses: Medina, Ohio
 11520 Buckeye Road, Cleveland, Ohio

Phone P. A. 4-1212
 Ha megbízható helyen akar vásárolni,
 akkor menjen az
AMERICAN
RADIO SALES AND SERVICE
 Radió, Refrigerator és Mosógép üzletébe
 Könnyű lefizetés—Dán evangélikus üzlet
 50 Smith Street Perth Amboy, N. J.

A CSALÁDI BÉKESÉG TITKA.

"Ha pedig egymást marjátok és faljátok, vigyázzatok, hogy egymást fel ne emésszétek."

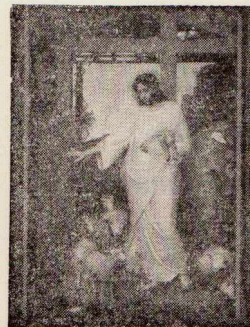
(Gal. 5. 15)

Valaki egyszer azt mondta, hogy "Az otthon az a hely, ahol a legcsunyábban viselkedünk és ahol a legszebben bánnak velünk." Valójában azonban az otthon az a hely, ahol az én személyes életem nyugalmat találhat. Az otthon nyugalmat azonban nagyon sokszor a veszekedések, kemény szavak és haszontalan viselkedés veri fel, éppen azok részéről, akiknek szeretni és becsülni kellene egymást a legjobban. Az önzetlen szeretet az egyetlen cement, amely összetudja tartani minden családban a különböző érdeke és gondolkodásu embereket. Ha a gyűlölködés megbontja a család békességét, előbb utóbb azt a világ is megfogja szenvedni

(J. William McCauley)

"Ami vagy oly hangosan beszél, hogy nem hallom azt, amit mondasz."

* * *

A keresztyén ember hitének és örömeinek végső forrása az a tény, hogy Jézus él. Az ő feltá-

madása a keresztyén hit alapja.

GYÓGYSZERTÁR
 Middlesex Pharmacy
 632 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J.
 Amboy Ave. és Hall Ave. sarkán
 Forduljunk hozzá minden orvosi rendelménnyel. Pártoljuk aki minket is pártol. Mindenféle cikkek kaphatók.
 Telefon: 4-0163

Jakab István és Testvérei
 A legrégebbi magyar temetési intézet az Egyesült Államokban
 8923 Buckeye Road — CE. 0384
 11713 Buckeye Road — WA. 4421
 Cleveland, Ohio

Reménységek esztendeje!

Az Urnak 1943. éve a mi számunkra minden bizonytalansága mellett is tele van jó reménységekkel.

- Reméljük azt, hogy szerte ezen a földön felragyog a szabadság napja minden rabnép fölött;
- Reméljük azt, hogy befogadó hazánknak győzelmet ad a seregek Istene minden ellenségén;
- Reméljük azt, hogy a megértés lelke sugallja majd a békét a mi őshazánk népe számára is;
- Reméljük azt, hogy a megértés az ajakról a szivekbe kerül az egy Atya gyermekei között;
- Reméljük azt, hogy a régiek elmúlnak s mindenek mindenütt mindenben megújulnak;
- Reméljük azt, hogy multán a háborunak új harcok magvai nem szöknek új csirába;
- Reméljük azt, hogy testvériségbe öleli a világot a legfőbb akarat engedelmes megértése;
- Reméljük azt, hogy nem maradunk le az önzetlen áldozatok hozatalának versenyében;
- Reméljük azt, hogy mint a multban és jelenben, úgy a jövőben is: szolgálhatunk.

1726 PENNSYLVANIA AVE., N. W.
KOSSUTH BUILDING
WASHINGTON, D. C.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület

Hungarian Lutheran Monthly

2836 East Blvd.

Cleveland, Ohio

Return Postage Guaranteed

Sec. 562 P. L. & R.

U. S. POSTAGE

1c Paid

Cleveland, Ohio

Permit No. 907